12/08/2023

Η πόλη του Ευαγόρα μέσα από τα μάτια πέντε Αμμοχωστιανών που βίωσαν την εισβολή

/ Επικαιρότητα

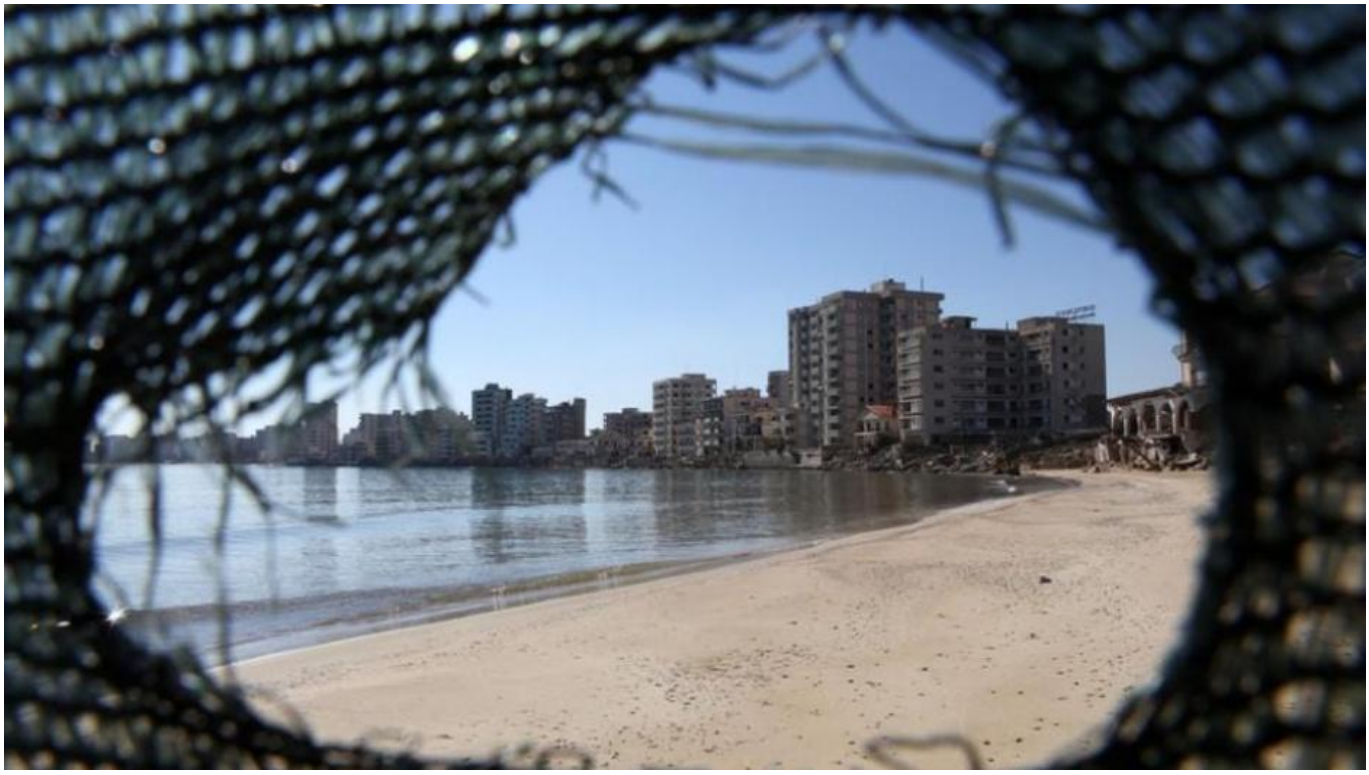

Αν και έχει περάσει σχεδόν μισός αιώνας από τότε που η θαλασσοφίλητη, κοσμοπολίτικη πόλη της Αμμοχώστου καταλήφθηκε από τον Τούρκο κατακτητή, οι νόμιμοι κάτοικοί της συνεχίζουν να ελπίζουν πως θα έρθει η στιγμή που θα μπορέσουν να επιστρέψουν στην αγαπημένη τους πόλη.

Άνθρωποι που τότε ήταν πολύ νέοι, θυμούνται τις όμορφες και ανέμελες στιγμές που έζησαν πριν από τον όλεθρο και την καταστροφή που σκόρπισε ο πόλεμος, που είχε ως αποτέλεσμα να εκδιωχθούν από τα σπίτια τους.

Πέντε Αμμοχωστιανοί, οι Σίμος Ιωάννου, Χρίστος Ριρής, Σίλεια Χατζηχαμπή Χαπίπη, Ανδρέας Παραλίκης και Κρις Αναστασίου, μίλησαν στο ΚΥΠΕ για την κατάσταση πριν από την εισβολή στην πόλη του Ευαγόρα, που έσφυζε από ζωή και την οποία επισκέπτονταν πάρα πολλοί τουρίστες πριν από τον πόλεμο, τα βιώματά τους κατά τη διάρκεια του πολέμου και ειδικότερα τη

δεύτερη φάση της εισβολής, κατά την οποία κατελήφθη η Αμμόχωστος, και μας είπαν αν περιμένουν να υπάρξει κάτι θετικό σε σχέση με το αίτημα για επιστροφή της πόλης, ώστε να μπορέσουν να πάνε πίσω σε αυτήν οι νόμιμοι κάτοικοί της.

«Ήταν μια πόλη, η οποία έσφυζε από ζωή»

Ο Δήμαρχος Αμμοχώστου, Σίμος Ιωάννου, ήταν 19 ετών το 1974 και υπηρετούσε τη θητεία του ως στρατιώτης. «Μέχρι τότε ολόκληρη μου τη ζωή την έζησα στην Αμμόχωστο», ανέφερε στο ΚΥΠΕ. «Ήταν μια πόλη, η οποία βασικά ζούσε από τον τουρισμό. Εκεί πήγαινε το 80% των τουριστών στην Κύπρο. Αλλά δεν ήταν μόνο αυτό. Ήταν και τα Γράμματα, οι τέχνες, ο αθλητισμός. Δεν παραμελούσαμε τις πολιτιστικές εκδηλώσεις, τα θέατρα, τις χορωδίες, τους αθλητικούς συλλόγους», ανέφερε.

Όπως είπε, «υπήρχε μια ανάπτυξη ακόμα και της ελαφράς βιομηχανίας με μικρές βιομηχανικές περιοχές έξω από την Αμμόχωστο, αλλά ήταν και το μεγαλύτερο λιμάνι στην Κύπρο, σιτοβολώνας, υπήρχαν τα εσπεριδοειδή, τα λαχανοκηπευτικά γύρω από την Αμμόχωστο στην περιοχή των Κοκκινοχωρίων».

«Ο κόσμος ζούσε ανέμελα, είχε μια οικονομική ευμάρεια και σχεδόν από όλες τις γωνιές της Κύπρου εισέρρεαν στην Αμμόχωστο άτομα για να δουλέψουν ή που άρχιζαν τη ζωή τους στην πόλη. Ο πληθυσμός είχε μια ραγδαία ανάπτυξη και υπήρχε γενικά μια μεγάλη οικονομική ανάπτυξη. Ήταν μια πόλη, η οποία έσφυζε από ζωή», μας ανέφερε.

«Με τους Τουρκοκύπριους δεν θυμάμαι να υπήρχε κάποιο ιδιαίτερο πρόβλημα. Στην ίδια ποδοσφαιρική ομάδα που έπαιζα, αγωνίζονταν και τέσσερις Τουρκοκύπριοι χωρίς κανένα απολύτως πρόβλημα. Υπήρχε η τ/κ περιοχή, όμως δεν θυμάμαι να υπήρχαν οποιαδήποτε επεισόδια», επεσήμανε.

Ο κ. Ιωάννου σημείωσε πως δυστυχώς στη δεύτερη φάση της εισβολής η πόλη έμεινε ανοχύρωτη. «Δεν προσπάθησαν καν να προστατεύσουν την πόλη και ποτέ δεν αποδόθηκε ευθύνη σε κανέναν όταν μεγάλες στρατιωτικές δυνάμεις από την Καρπασία και από τις άλλες περιοχές όπου έσπασε το μέτωπο δεν κατάφεραν να κρατήσουν μια υποτυπώδη άμυνα για να μπορέσουμε να κρατήσουμε τουλάχιστον ένα μεγάλο μέρος της πόλης», ανέφερε.

Όπως είπε, την πρώτη ημέρα της εισβολής ο ίδιος βρέθηκε στο χωριό Άγιος Συμεών. Το χωριό καταλήφθηκε. Μετά προχώρησαν στη Γαληνόπορνη. Έπειτα έγινε αναδίπλωση προς τις Αγγλισίδες. Κυριολεκτικά μας είχαν ξεχάσει στο φυλάκιο όπου ήμουν στην Καρπασία και καταφέραμε με έναν ημιφορτηγό να

φύγουμε, ανέφερε.

Στη δεύτερη φάση, θυμάται, βρέθηκε στην περιοχή Αθηένου σε ένα ύψωμα. «Εκεί έγιναν κάποιες μάχες, κρατήθηκε το ύψωμα και μετά τον πόλεμο ήμουν στο Τάγμα στα Κελιά μέχρι που απολύθηκα», ανέφερε.

Ο κ. Ιωάννου είπε πως όταν κατά τη δεύτερη φάση της εισβολής πέρασε ως στρατιώτης έξω από το σπίτι του στον Άγιο Λουκά δεν υπήρχε κανένας εκεί. «Είχαν φύγει όλοι και από τη γειτονιά μου και από παντού», σημείωσε.

Λίγες ημέρες μετά πήγε η οικογένειά του, που ήταν στην Ορμήδεια, στο στρατόπεδο όπου βρισκόταν και τον βρήκαν. Τον Οκτώβριο η οικογένεια πήγε στη Λεμεσό όπου ζούσαν στον συνοικισμό στα Πάνω Πολεμίδια. «Όλη μας η ζωή μετά ήταν στη Λεμεσό, όπου πολλοί Αμμοχωστιανοί ξανάφτιαξαν τη ζωή τους μέσα σε δύσκολες συνθήκες αλλά πάντα με την ελπίδα και τον πόθο της επιστροφής», ανέφερε. Την Αμμόχωστο την ξαναεπισκέφτηκε τον Μάιο του 2004 μαζί με συγγενείς του. «Μετά έκανα πάρα πολλά χρόνια να ξαναπάω», είπε.

Ειδικά οι περιοχές που βρίσκονται στα βόρεια και στα δυτικά της Αμμοχώστου έχουν πλήρως αλλοιωθεί, έχουν κτιστεί μεγάλες πολυκατοικίες, σημείωσε ο κ. Ιωάννου.

Σε σχέση με το ενδεχόμενο να υπάρξει κάποια θετική εξέλιξη στο θέμα της Αμμοχώστου εξέφρασε την άποψη πως είναι πάρα πολύ δύσκολα τα πράγματα. «Αυτό πρέπει να το παραδεχτούμε. Όμως έχουμε υποχρέωση και καθήκον να παλεύουμε μέχρι την τελευταία στιγμή», πρόσθεσε.

Ελπίζουμε, ανέφερε, κυρίως οι ΗΠΑ να εξασκήσουν κάποια πίεση στον Ερντογάν ούτως ώστε να αλλάξει το τροπάριο με τα δυο κράτη και την «ισότιμη κυριαρχία» της τ/κ πλευράς διότι θα είναι δύσκολο να βρεθεί λύση. Είπε πως ο Δήμος προσπαθεί να βοηθήσει με επαφές στο εξωτερικό, ενώ έχει και επαφές με Τ/κ, «οι οποίοι σκέφτονται και ενεργούν με τον ίδιο τρόπο με εμάς».

«Μόνο μια φορά μπόρεσα να πάω πίσω στο σπίτι μου στο Βαρώσι»

Ο πολιτικός μηχανικός Χρίστος Ριρής, ο οποίος εδώ και πολλά χρόνια ζει με την οικογένειά του στη Νορβηγία, ήταν 22 ετών όταν ξέσπασε ο πόλεμος, και τον κάλεσαν να καταταχθεί στον στρατό όταν έγινε η εισβολή. Είχε τελειώσει τον πρώτο του χρόνο στο πανεπιστήμιο και ήλθε στην Κύπρο για διακοπές τέσσερις ημέρες πριν από το πραξικόπημα.

«Κατατάχθηκα στις 20 Ιουλίου και πήγα στη Λευκωσία. Κατατάχθηκα στο Πυροβολικό στην Αθαλάσσα, με έστειλαν ως παρατηρητή στην ΕΛΔΥΚ και μετά ακολούθησα τη μονάδα μου στο Τσέρι», θυμάται.

«Μόνο μια φορά μπόρεσα να πάω πίσω στο σπίτι μου στο Βαρώσι. Ήταν μεταξύ των δυο φάσεων. Ήταν μια επίσκεψη 1-2 ώρες. Έτσι το Βαρώσι δεν το έζησα στον πόλεμο», ανέφερε στο ΚΥΠΕ.

Ερωτηθείς αν ανέμεναν ότι οι Τούρκοι μπορεί να προέλαυναν για να πάρουν και άλλες περιοχές απάντησε: «Δεν ξέρω αν το αναμέναμε ή δεν τον αναμέναμε. Στο μέσο του πολέμου οτιδήποτε μπορεί να συμβεί. Δεν ξέραμε τα σχέδια των Τούρκων».

«Η οικογένειά μου φυσικά ανησυχούσε για ‘μένα. Μετά που τέλειωσε η δεύτερη φάση και σταμάτησαν οι εχθροπραξίες ο πατέρας μου γύρισε ολόκληρη την Κύπρο για να με βρει. Δεν ήξεραν πού ήμουν, δεν είχαμε καμία επικοινωνία, είχαν βάλει ανακοινώσεις και μετά από μερικές ημέρες βρεθήκαμε κοντά στη Λευκωσία», πρόσθεσε.

Γύρω στον ένα μήνα μετά τη λήξη των εχθροπραξιών πήγε πίσω στο πανεπιστήμιο για να συνεχίσει τις σπουδές του στο Λονδίνο. Τα 10 πρώτα χρόνια μετά που έφυγε από την Κύπρο έμεινε στην Αγγλία και μετά μετακόμισε στη Νορβηγία.

Στα κατεχόμενα δεν έχει πάει, όπως είπε,---- και δεν έχει ξαναεπισκεφθεί την Αμμόχωστο. «Όμως πριν φύγω από αυτό τον κόσμο θα επισκεφθώ το Βαρώσι έστω και αν είναι υπό τουρκική κατοχή. Θα ήθελα να το δω και το δείξω στα παιδιά μου. Έχω πολύ καλές αναμνήσεις από την Αμμόχωστο πριν την εισβολή και γενικά από την παιδική και την εφηβική μου ηλικία, το σχολείο, καλούς φίλους», ανέφερε στο ΚΥΠΕ.

Ερωτηθείς αν αναμένει να γίνει κάτι με το θέμα της Αμμοχώστου και ευρύτερα με το θέμα της λύσης του Κυπριακού, ο κ. Ριρής είπε πως «φθάσαμε στο σημείο που είναι δύσκολο εκτός αν αλλάξουν οι γεωπολιτικές συνθήκες. Το να χάσουμε το Βαρώσι είναι μεγάλη απώλεια. Έχω κάνει τη ζωή μου έξω από την Κύπρο και δεν σκέφτομαι να επιστρέψω, αλλά είναι ένα ψυχολογικό τραύμα».

Η τραγικότερη μέρα της ζωής της

Η Σίλεια Χατζηχαμπή Χαπίπη, ήταν 23 ετών το 1974. Κατοικεί στη Λεμεσό, είναι συνταξιούχος, και από το 1996 εκλέγεται Δημοτική Σύμβουλος του Δήμου Αμμοχώστου.

Ανέφερε στο ΚΥΠΕ πως πριν από την εισβολή η Αμμόχωστος ήταν μια πόλη ολοζώντανη, κεφάτη, που πρόσφερε ασφάλεια, άνεση, ευκαιρίες για ανέλιξη, σε ένα πολυπολιτισμικό κοσμοπολίτικο περιβάλλον.

Είπε πως τόσο η πρώτη όσο και η δεύτερη φάση της εισβολής την βρήκαν στην Αμμόχωστο, με μια μικρή αλλά ειδοποιό διαφορά.

Στην πρώτη φάση στο σπίτι μας, κοντά στα τείχη της Αμμοχώστου και με οπτική επαφή σε αυτά, από τη βεράντα στο ανώγειο, ενώ στη δεύτερη καταφύγαμε στο σπίτι του θείου και της θείας μου γιατί νοιώθαμε ανασφαλείς, αφού το σπίτι μας κτυπήθηκε στους αεροπορικούς βομβαρδισμούς, είπε.

Ανέφερε πως «τραγική ειρωνεία και απόδειξη του μεγέθους της προδοσίας κατά της Αμμοχώστου είναι ότι το βράδυ προ της έναρξης της δεύτερης φάσης της εισβολής, είχε τερματιστεί η συσκότιση που επιβλήθηκε και ήταν εν ισχύ από τις 20 Ιουλίου».

Όπως είπε, ακούγοντας τους κανονιοβολισμούς από τη Μεσαορία αποφάσισαν μαζί με τη θεία Νίνα, τον θείο Κυριάκο Χατζηκυριάκο και την εξαδέλφη της Μαρία, να μετακινηθούν προς Ορμήδεια, όπου ο θείος Γιώργος Λυσανδρίδης κατέφυγε με τη θεία της Χαρίκλεια, τη θυγατέρα τους Γιούλα και τα δύο της αγοράκια Γιώργο και Χάρη Γιωργάκη καθώς και τη δεύτερη τους θυγατέρα Ελένη.

«Σε αυτό το σημείο έθεσα το δικό μου βέτο στον πατέρα μου, ο οποίος ήθελε να επιστρέψει στο σπίτι να μαζέψει είδη πρώτης ανάγκης και τρόφιμα. Παρακινδυνευμένο αφού γειτνιάζαμε με τα τείχη, περιοχή που αναμενόντουσαν συγκρούσεις», θυμάται.

Επέστρεψε όμως η ίδια με το δικό της αυτοκίνητο μέχρι την οδό Δημοκρατίας, δίπλα από το σινεμά Χατζηχαμπή για να πάρουν μαζί τους τους θείους Σάββα και Δέσποινα Μότη που δεν οδηγούσαν και δεν είχαν κάποιο άλλο να τους βοηθήσει αφού η θυγατέρα τους βρισκόταν στο Λονδίνο με το σύζυγο της και οι δύο τους γιοι κατατάγηκαν στο στρατό μαζί με αδελφό της και όλους τους άρρενες ενηλίκους.

Επειδή ο θείος Σάββας καταγόταν από το Παραλίμνι αποφασίσαμε να μην πάμε στην Ορμήδεια που ήταν πιο μακριά. Αντ’ αυτού φιλοξενηθήκαμε στο σπίτι της

αδελφής του Σαφειρώς Πογιατζή και της οικογένειας της, μας είπε.

Το επόμενο πρωινό, ακούγοντας ότι τα τουρκικά τανκς προχωρούσαν προς Αμμόχωστο, καταλαμβάνοντας τη Μεσαορία και την Καρπασία αποφασίσαμε να καταφύγουμε και εμείς στην Ορμήδεια στο σπίτι που έμεναν ο θείος Γιώργος και η θεία Χαρίκλεια με την οικογένεια, το οποίο εν τω μεταξύ κατακλίσθηκε από άλλους συμπολίτες μας που είχαν την ίδια ιδέα, θυμάται. «Ημέρα της Παναγίας είχα εκκλησιαστεί και μεταλάβει πρωί πρωί μόλις φθάσαμε στην Ορμήδεια. Ήμουν σίγουρη ότι η Παναγία θα έκανε το θαύμα της να μην επιτρέψει την κατάληψη της Καρπασίας και της Αμμοχώστου. Αλλοίμονο. Ο Γολγοθάς μόλις είχε ξεκινήσει. Ήμασταν όμως όλοι μαζεμένοι. Επέστρεψαν τα ξαδέλφια και αδελφός μου από τον στρατό στα περβόλια του Αγίου Λουκά που εγκαταλείφθηκαν χωρίς οδηγίες, οπλισμό και διαταγές ανωτέρων που τους είχαν εγκαταλείψει», ανέφερε.

«Τα χωράφια, οι τερατσιές, οι ακακίες, κληματαριές, και άλλα δένδρα πρόσφεραν καταφύγιο και δροσιά στις ξεριζωμένες οικογένειες. Ανέστιοι στην ίδια μας την πατρίδα. Μόνο που δεν το γνωρίζαμε ακόμη», είπε.

Αυτή, ανέφερε, ήταν η τραγικότερη μέρα της ζωής της. «Να παρακολουθώ τον κόσμο να τρέχει να σωθεί με τα κάρα, με τα ζώα, τα φορτηγά, τα τράκτορ φορτωμένα με μαμάδες γιαγιάδες και παππούδες, τα μωράκια τους αγκαλιά, περπατητοί και με όποιο άλλο μέσο διέθεταν», μας ανέφερε.

Μεταξύ αυτών και ο αδελφός της, είπε. Φεύγοντας είχε περάσει από το σπίτι. Φόρτωσε στο αυτοκίνητο το κλουβί με τον κατατρομαγμένο παπαγάλο τους που ήταν μάρτυρας της καταστροφικής έκρηξης που προκάλεσε στο σπίτι τους βόμβα ριγμένη από τα τουρκικά βομβαρδιστικά, στην πρώτη φάση της εισβολής, στις 21 Ιουλίου 1974.

«Εξερράγη σφηνωμένη στη σκάλα του σπιτιού μας», θυμάται. “Οι πληροφορίες συγκεχυμένες. Η άγνοια προκαλούσε πανικό. Ο τουρκικός στρατός σταμάτησε μπροστά από τα τείχη. Την επομένη ημέρα οι ανακοινώσεις από το ραδιόφωνο παραπλανητικές. Το Σάββατο το πρωί παρέσυραν τους Αμμοχωστιανούς να επιστρέψουν δημιουργώντας περισσότερα θύματα και αιχμαλώτους αφού Τούρκοι στρατιώτες και τανκς προωθήθηκαν στα περβόλια της ‘Πέρτσιενας’ συνελάμβαναν, σκότωναν η/και αιχμαλώτιζαν αυτούς που ακούοντας τις ανακοινώσεις επέστρεφαν στην πόλη», μας είπε συμπληρώνοντας: «Κάπως έτσι δημιουργήθηκε το οδόφραγμα της Δερύνειας».

Θεωρώντας ότι οι συνθήκες επιστροφής θα έπαιρναν καμιά εβδομάδα, μετακινήθηκαν στο Λιοπέτρι, όπου βρήκαν καταφύγιο στο σπίτι του Βάσου του

Ψαρά στις 18 Αυγούστου.

Όταν σε μια βδομάδα δεν υπήρξε ένδειξη επιστροφής, κατέφυγαν στη Λεμεσό όπου ενοικίασαν ένα επιπλωμένο τριάρι στην περιοχή ΝΑΑΦΙ, έντεκα άτομα μαζεμένα. Μία καινούρια πορεία είχε αρχίσει. «Καινούριες συνθήκες, καινούρια δεδομένα. Σκληρή συνειδητοποίηση της πραγματικότητας. Η μεγάλη μου αγάπη για την πόλη μου, η ανησυχία για τον κάθε ένα συμπολίτη μου μεγάλη και ασταμάτητη. Ο πόθος επιστροφής αστείρευτη πληγή», ανέφερε.

Όπως είπε, κατάφερε να επισκεφθεί την Αμμόχωστο πριν ανοίξουν τα οδοφράγματα με τη βοήθεια Άγγλων φίλων. «Επισκέφθηκα την εκκλησία Αγίου Ιωάννη, που είναι μουσείο. Είδα εικόνες οι οποίες είχαν γίνει δωρεά στην εκκλησία από πολύ γνωστούς ενορίτες», ανέφερε.

«Φθάνοντας στο Κωστάντια και βλέποντας τη θάλασσα ήρεμη σαν καθρέφτη, καθαρή και ολογάλανη συνειδητοποίησα γιατί για χρόνια έψαχνα εξωτικούς προορισμούς που κανείς δεν με ενθουσίασε παρόλη τη διαφήμιση που τους δίδεται παγκόσμια», σημείωσε.

Η κ. Χαπίπη είπε πως η ελπίδα της να υπάρξει μια θετική εξέλιξη για την Αμμόχωστο θα σβήσει με την τελευταία της πνοή. «Είμαστε η Αμμόχωστος, η ψυχή της πόλης που διψά για αποκατάσταση και δικαίωση την υστάτη για όλα όσα διαχρονικά έχουν προσφερθεί χωρίς την πρέπουσα αναγνώριση, ευγνωμοσύνη και σεβασμό», ανέφερε.

«Οφείλουμε όμως να είμαστε διορατικοί και γενναίοι, να ελισσόμαστε μέσα στη εξέλιξη, με την εξέλιξη, να καλλιεργούμε συνθήκες βελτίωσης και όχι πόλωσης. Να αποδεχόμαστε τις αλλαγές με σεβασμό τόσο στον εαυτό μας όσο και στους γύρω μας», σημείωσε.

«Δεν είμαι αισιόδοξος»

Ο Ανδρέας Παραλίκης ήταν 18 ετών όταν έγινε η εισβολή. Τώρα είναι συνταξιούχος και κατοικεί στη Λευκωσία. Θυμάται πως η Αμμόχωστος ήταν μια πόλη η οποία έσφυζε από ζωή πριν την εισβολή. «Ο τουρισμός είχε αναπτυχθεί μεταξύ 1970 και 1974 και κάθε χρόνο αυξανόταν ο αριθμός των τουριστών. Οπότε οι παραλίες ήταν γεμάτες. Εκτός από τους Κύπριους είχε αρκετούς ξένους και οι περισσότεροι ήταν Σουηδοί», ανέφερε.

Όπως είπε, «ήταν μια πόλη με μεγάλο οικοδομικό οργασμό, δηλαδή κτίζονταν πολυκατοικίες και ξενοδοχεία συνέχεια. Ήταν επίσης χώρος για παραθερισμό για τους Λευκωσιάτες. Πολλοί μάλιστα διατηρούσαν διαμερίσματα σε πολυκατοικίες

στην Αμμόχωστο. Τα απογεύματα στην παραλία ο κόσμος έπαιζε βόλεϊ, ρακέτες, ποδόσφαιρο, ξυπόλητος πάνω στην άμμο. Πολύς κόσμος περπατούσε κατά μήκος της παραλίας που εκτεινόταν σε πολλά χιλιόμετρα. Είχαμε καφετέριες, ξενοδοχεία και μπυραρίες όπου σύχναζε πολύς κόσμος», ανέφερε.

Στην εισβολή ήταν μαθητής, ήταν το καλοκαίρι μεταξύ έκτης και εβδόμης τάξης. «Στην πρώτη φάση της εισβολής είχαμε μια ψυχολογική αναστάτωση που ο τουρκικός στρατός έπιασε ένα κομμάτι από την Κερύνεια μέχρι τη Λευκωσία. Στη δεύτερη φάση ξεκίνησαν μια-δυο ημέρες προηγουμένως να συζητούν οι πιο μεγάλοι όπως ο πατέρας μου και οι φίλοι του, συγγενείς κ.λπ. και έλεγαν 'Παναγία μου, φαίνεται ότι θα ξαναξεκινήσουν τα τανκς'. Όπως και έγινε», θυμάται.

«Στις 14 Αυγούστου ακούγαμε συνεχώς ότι προελαύνουν τα τεθωρακισμένα πάνω στον κύριο δρόμο Λευκωσίας – Αμμοχώστου και έρχονται προς Αμμόχωστο. Οπότε όλος ο κόσμος δεν είχε άλλη επιλογή από το να πιάσει κάποια πράγματα και να σηκωθεί να φύγει», ανέφερε.

Είχαν δυο αυτοκίνητα και ο πατέρας του, ο οποίος ήταν κυβερνητικός υπάλληλος, τους είπε να βάλουν λίγα πράγματα μέσα στα αυτοκίνητα. «Εγώ δεν είχα άδεια οδήγησης και με ρώτησε αν μπορούσα να οδηγήσω το μικρό αυτοκίνητο. Ήξερε ότι μπορούσα γιατί το έπαιρνα κρυφά. Του είπα ναι. Πήγα εγώ με τη μητέρα μου στο ένα αυτοκίνητο και αυτός στο άλλο με την αδελφή μου και πήγαμε στο Παραλίμνι. Αυτό κάναμε και μας φιλοξένησε ο κοινοτάρχης του Παραλιμνίου Τάσος Κεφάλας», πρόσθεσε.

Την επόμενη ημέρα αντιλήφθηκαν ότι δεν είχαν πάρει σχεδόν τίποτε μαζί τους. «Εγώ ήμουν με σαγιονάρες, ένα παντελόνι τζιν και ένα φανελάκι. Πήγαμε πίσω την ημέρα του Δεκαπενταύγουστου και ευτυχώς φτάσαμε μέχρι το σπίτι μας και μπορέσαμε να πάρουμε προσωπικά αντικείμενα, όπως ρούχα και παπούτσια. Την ώρα που ήμασταν εκεί η πόλη βομβαρδίστηκε πολύ κοντά μας και νομίζαμε ότι οι βόμβες έπεφταν στο σπίτι μας ενώ στην πραγματικότητα ήταν 500 μέτρα μακριά. Βάλαμε κάποια πράγματα στο αυτοκίνητο, αλλά δυστυχώς αφήσαμε προσωπικά αντικείμενα όπως φωτογραφίες και βιβλία», ανέφερε.

Όπως είπε, νόμιζαν ότι θα γίνουν κάποιες διαπραγματεύσεις και ύστερα από 5-6 ημέρες θα πάνε πίσω. «Δυστυχώς δεν επιστρέψαμε. Ακούγαμε κάποιους που είχαν πάει πίσω και κάποιοι δεν είχαν επιστρέψει. Και αυτό το έζησα και εγώ. Την επόμενη ημέρα είχαμε μπει τέσσερα άτομα σε ένα αυτοκίνητο για να πάμε να δούμε αν μπορούσαμε να πάρουμε ακόμα κάποια πράγματα. Ο ένας κατέβηκε από το αυτοκίνητο διότι του είπαν κάποιοι να βοηθήσει γιατί υπήρχε αντίσταση. Ο άνθρωπος δεν επέστρεψε ποτέ. Πρέπει να σκοτώθηκε εκείνη τη μέρα. Ήταν μια

τραγική κατάσταση διότι δεν είχαν δοθεί οποιεσδήποτε οδηγίες και ο κόσμος πανικοβλήθηκε», σημείωσε.

Το σπίτι του που είναι λίγο έξω από την περίκλειστη περιοχή το έχει επισκεφθεί δυο φορές μετά που άνοιξαν τα οδοφράγματα. Είναι σε άθλια κατάσταση. Δεν βρήκαμε οτιδήποτε από τα προσωπικά μας αντικείμενα, ανέφερε.

Ερωτηθείς σχετικά εξέφρασε την εκτίμηση πως θα μπορούσε να γίνει κάτι όχι μόνο για το θέμα της Αμμοχώστου αλλά και για το θέμα ολόκληρης της Κύπρου.

«Εάν έχουμε το κουράγιο και τη θέληση να κάνουμε έναν καλό συμβιβασμό βεβαίως και μπορεί να επιστραφεί η Αμμόχωστος και να υπάρξει μια διζωνική ομοσπονδία. Αυτό είναι εφικτό αλλά δεν το βλέπω πιθανόν. Δεν είμαι αισιόδοξος», είπε, σημειώνοντας πως η Αμμόχωστος δεν θα επιστραφεί αν δεν υπάρξει συνολική λύση.

«Αμετανόητος Βαρωσιώτης»

Ο Κρις Αναστασίου, 68 ετών, συνταξιούχος σήμερα, έζησε στην Αμμόχωστο μέχρι τα 19 του χρόνια και αν και για 45 χρόνια διαμένει μόνιμα στην Ελλάδα δηλώνει αμετανόητος Βαρωσιώτης. Το 1975 έφυγε από την Κύπρο και για δυο χρόνια έμεινε στην Αγγλία πριν πάει στην Ελλάδα.

«Τα παιδικά και εφηβικά μου χρόνια τα πέρασα στην Αμμόχωστο. Άρα τη γνωρίζω. Ανθούσε, ήταν μια μεγάλη παρέα, όσο κόσμο είχαμε ντόπιους είχαμε άλλους τόσους τουρίστες κυρίως Σκανδιναβούς και Άγγλους. Μια ζωή ανεμελιάς. Πιτσιρικάδες φεύγαμε το καλοκαίρι με τις σαγιονάρες, το μαγιό μας και μια πετσέτα και πηγαίναμε στη θάλασσα. Η παραλία μας ήταν η παραλία των επτά χιλιομέτρων, πηγαίναμε από τη μια άκρη στην άλλη και καταλήγαμε το απόγευμα στο σπίτι και μετά ξανά στις πλατείες, στις καφετέριες, στις δισκοθήκες, στις μπυραρίες. Ήταν χαρά Θεού κυρίως για τη νεολαία, μια κοσμοπολίτικη πόλη», είπε.

Όταν έγινε η εισβολή ήταν ανθυπολοχαγός και η τύχη τον έφερε να γλυτώσει την πρώτη γραμμή. «Εγώ υπηρετούσα στο Πογάζι Αμμοχώστου και πριν τις 15 Ιουλίου που έγινε το πραξικόπημα πήρα μετάθεση στο ΚΕΝ Αμμοχώστου και γλύτωσα. Το Τάγμα που ήταν στο Πογάζι πήγε στην Κερύνεια όπου ο Διοικητής Λόχου σκοτώθηκε, ο αντικαταστάτης μου στη διμοιρία σκοτώθηκε και από τη διμοιρία μου σκοτώθηκαν οι μισοί», είπε.

Ανέφερε πως την Παρασκευή το βράδυ πριν την εισβολή κάλεσαν τον ίδιο και έναν άλλο συνάδελφό του και τους είπαν ότι έξω από την Κερύνεια υπάρχουν πολεμικά πλοία και κάνουν ασκήσεις αλλά εσείς θα πάτε έξω από το Τρίκωμο για να

οργανώσετε τους πυρήνες.

Την επόμενη το πρωί έγινε γενική επιστράτευση και το τάγμα του συντάχθηκε και κατέλαβε 5-6 τουρκοκυπριακά χωριά και έφθασαν την τρίτη ημέρα του πολέμου έξω από την Κερύνεια. «Ακολούθως εγώ ανέλαβα ως διοικητής σε ένα τ/κ χωριό και βρέθηκα στο Βαρώσι όταν είχαμε πάρει διαταγή να επιστρέψουμε στη Μια Μηλιά για να ανακόψουμε τους Τούρκους. Ήμουν από τους τελευταίους που έφυγαν από τα περβόλια της Αμμοχώστου», είπε.

«Την τελευταία ημέρα που υπήρχαν κάτοικοι στην Αμμόχωστο είμασταν στα περβόλια του κάτω Βαρωσιού. Εκεί βρήκαμε ένα αντιαεροπορικό παρατημένο και με τον φίλο μου αρχίσαμε να πυροβολούμε τα αεροπλάνα. Μας πήραν χαμπάρι και εφορμούσαν προς εμάς. Φύγαμε το απόγευμα της 14ης του μηνός όταν πολύ κοντά μας ακούγονταν τα τανκς που έμπαιναν στην πόλη. Και πήραμε εντολή να φύγουμε», θυμάται.

Όπως είπε, έχει επισκεφθεί την Αμμόχωστο πολλές φορές. «Πριν 13-14 χρόνια δημιούργησα μια σελίδα στο Facebook που ήταν ένας τρόπος να ξαναγνωρίζω και να ξαναθυμηθώ πολλούς φίλους. Με άλλους Βαρωσιώτες κάναμε τη διαδικτυακή ομάδα 'ΑΜΜΟΧΩΣΤΟΣ Η ΠΟΛΗ ΜΑΣ' και οργανώσαμε τις πρώτες εκδηλώσεις στην Αμμόχωστο μαζί με τον Παύλο Ιακώβου και τον Νίκο Κάρουλα. Εμείς κάναμε στον Άγιο Εξορινό την περιφορά του επιταφίου πριν 10 χρόνια περίπου. Κάναμε πάρα πολλές εκδηλώσεις», ανέφερε.

«Πηγαίνω στην Κύπρο τακτικά και σχεδόν κάθε φορά που πάω επισκέπτομαι το Βαρώσι. Όμως δεν έχω πάει στο σπίτι μου στην περίκλειστη πόλη, μεταξύ της εκκλησίας της Αγίας Ζώνης και της εκκλησίας της Σταυρού, και δεν μπορώ να το δω από κοντά. Τώρα άνοιξαν δυο κεντρικούς δρόμους την Δημοκρατίας και τη Λεωφόρο Κένεντι και μπαίνοντας νιώθεις μια χαρμολύπη. Ξαναζείς τα παιδικά σου πατήματα, αλλά από την άλλη λυπάσαι που δεν μπορείς να πας σπίτι σου και βλέπεις τα ερείπια της πόλης», πρόσθεσε.

«Στο Φάληρο εγώ κάπνισα το πρώτο μου τσιγάρο στα 15 μου, στη Γλώσσα έμαθα να κολυμπώ, στα βράχια του Κωστάντια έμαθα να ψαρεύω, το Έντελβαις είναι η καφετέρια του πρώτου έρωτα. Είχαμε ομάδα μπάσκετ της Ανόρθωσης στην οποία έπαιζα πέντε χρόνια», μας είπε.

Ανέφερε πως ο ίδιος γνωρίζει αρκετούς Τουρκοκύπριους, οι οποίοι θέλουν την επανένωση. Εκτιμά όμως ότι όσο περνούν τα χρόνια δυσκολεύουν τα πράγματα για μια λύση και επικρατεί και στις δυο πλευρές η λογική του «εμείς από εδώ και εσείς από εκεί».

«Ωστόσο θεωρώ ότι έχουν ξεπεραστεί πολλά παλιά πάθη. Αλλά η Αμμόχωστος θα μπορούσε να δοθεί βάσει των ψηφισμάτων των Ηνωμένων Εθνών και μπορεί να υπάρξει μια προοπτική», ανέφερε.

Πηγή: ΚΥΠΕ / Μαρία Κονιώτου